

Předmluva k 3. vydání	5
I. LOGOPEDIE, POJEM A PŘEDMĚT OBORU	
(M. Sovák)	7
A. Základní pojmy	7
1. Řeč — schopnost vzájemného sdělování a dorozumívání	7
2. Výchova řeči — rozvíjení všech individuálních a společenských složek sdělovacího styku	8
3. Vztah logopedie k jiným vědám	9
B. Význam logopedie	10
1. Společenský	10
2. Kulturní	10
3. Pedagogický	11
4. Zdravotnický	11
C. Úkoly logopedie	12
D. Prostředky logopedie	12
E. Nástin historického vývoje péče a oboru	14
F. Organizování logopedické péče	15
1. Soustava výchovy a vzdělávání dětí s vadami řeči a sluchu v ČSSR	16
2. Klasifikace dětí s poruchami sluchu a řeči	18
3. Logopedická péče ve školské soustavě ČSSR	19
G. Statistické přehledy	19
II. REFLEXNÍ ZÁKLAD SDĚLOVÁNÍ (M. Sovák)	
A. Základní pojmy	20
B. Od reflexního oblouku k reflexnímu okruhu	22
1. Doplnění klasické reflexní teorie	22
2. Etapy reflexního okruhu	23
3. Kontrola výkonu	26
4. Poruchy v reflexním okruhu	28
C. Význam nervové činnosti pro řeč	29
1. Podíl nižší nervové činnosti na výstavbě řeči	29
2. Podíl přechodných forem nervové činnosti na výstavbě řeči	30
3. Podíl vyšší nervové činnosti na výstavbě řeči	31

4. Poměr signálních soustav	32
D. Reflexologické zákonitosti ve sdělovacím procesu	33
1. Vzájemné vztahy sdělovacího procesu	34
2. Některé zákonitosti nervové činnosti	35
E. Typy vyšší nervové činnosti a řeč	38
F. Strukturální základ sdělovacího procesu	40
1. Nástin vývoje učení o tzv. centrech řeči	41
2. Nové pojetí centrálních řečových (fatických) funkcí	42
G. Vývoj řeči	44
1. Vývoj řeči v řadě tvorstva	44
2. Ontogeneze řeči	44
H. Řeč a myšlení	52
I. Nástin fyziologie mluvního a sluchového analyzátoru	54
1. Mluvní analyzátor	54
2. Sluchový analyzátor	59

II. STRUČNÝ PŘEHLED FONETIKY (K. Ohnesorg)

A. Základní pojmy z fonetiky	61
1. Definice fonetiky a její dělení	61
2. Přehled vývoje fonetických pozorování a výzkumů	62
3. Fonetika a fonologie	62
4. Tvoření zvuků lidské řeči	63
5. Dělení hlásek	64
6. Artikulace samohlásek	65
7. Akustika samohlásek	65
8. Artikulace souhlásek	66
9. Akustika souhlásek	67
10. Fonické řady	67
11. Členění fonických řad	67
12. Modulace fonických řad	68
13. Přízvuk	68
14. Melodie řeči	69
15. Tempo řeči	69
16. Barva hlasu	69
17. Mluvní a fonické styly	70
B. Fonetické metody	70
1. Registrace subjektivní	70
2. Registrace objektivní	71
3. Výzkum artikulace	72
C. Základy fonetiky češtiny a slovenštiny	72
1. Samohlásky	72
2. Souhlásky	73
3. Spojování hlásek	74
4. Modulační faktory souvislé řeči	75
5. Zásady výslovnostní normy	77

IV. PORUCHY JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK SDĚLOVACÍHO
 PROCESU A METODIKA SPECIÁLNÍ VÝCHOVY

(M. Sovák)

A. Zásady logopedického vyšetřování a ošetřování	78
1. Diagnostika	78
2. Ošetřování poruch komunikačního procesu	81
B. Poruchy vývoje řeči (alálie)	81
1. Příznaky dětské nemluvnosti	81
2. Příčiny vývojových poruch řeči	82
3. Psychologickopedagogické důsledky poruch vývoje řeči	85
4. Zásady ošetření vývojových poruch řeči	89
5. Metodika speciální výchovy nemluvicích dětí	90
C. Poruchy výslovnosti (dyslálie)	91
1. Příznaky patlavosti	92
2. Příčiny patlavosti	93
3. Agramatismus	96
4. Psychologickopedagogické důsledky poruch výslovnosti	97
5. Zásady ošetření	99
6. Metodika speciální výchovy dětí patlavých (St. Svačina)	100
D. Poruchy sluchu (M. Sovák)	126
1. Poruchy sluchu a vnímání řeči	128
2. Příznaky a příčiny	129
3. Stupeň sluchové poruchy	133
4. Vyšetřování sluchu	134
5. Srovnání vývoje dítěte slyšícího a neslyšícího, případně těžce nedoslýchavého (podle Ewinga)	142
6. Psychologickopedagogické důsledky sluchových vad	144
E. Centrální poruchy řeči	145
1. Řeč slabomyslných dětí	145
2. Poruchy řeči při některých duševních chorobách	150
3. Poruchy řeči jako příznak ložiskových poruch centrálního nervstva	151
F. Neurózy řeči	162
1. Mutismus čili oněmění	162
2. Surdomutismus	163
3. Mluvní negativismus	163
4. Brebtavost (tumultus sermonis, paraphrasia praeceps)	164
5. Koktavost (balbuties, dysfemie)	167
Prázdňinové kursy pro koktavé (A. Zahalková-Pavlová)	185
G. Poruchy čtení a psaní (dyslexie a dysgrafie) (E. Veselý)	186
1. Dyslexie	187
2. Dysgrafie	191
H. Poruchy zvuku řeči (M. Sovák)	193
1. Zavřená huhňavost (rhinolalia clausa čili hyporinolálie)	194

2. Huhňavost otevřená (rhinolalia aperta, hyperrinolálie)	196
3. Palatolálie	199
I. Poruchy hlasu	209
1. Dětská chraptivost	209
2. Hlasové poruchy mutační	210
3. Neurotické poruchy hlasu	211
K. Vady kombinované	213
1. Kombinace vad sluchu, řeči, popřípadě hlasu	213
2. Kombinace poruch sluchu a řeči s vadami duševními, smyslovými a tělesnými	213
V. HYGIENA HLASU, ŘEČI A SLUCHU	
A. Hygiena hlasu	214
B. Hygiena řeči	215
C. Hygiena sluchu	217
VI. TEORIE VÝCHOVY DĚTÍ S VADAMI SLUCHU A ŘEČI (F. Šrom)	
A. Zvláštnosti výchovy	220
B. Osobnost učitele a vychovatele	221
C. Úkoly složek výchovy	222
1. Úkoly rozumové a mravní výchovy	222
2. Úkoly citové výchovy	222
3. Úkoly estetické výchovy	224
4. Úkoly polytechnické výchovy	224
5. Úkoly tělesné výchovy	225
6. Úkoly výchovy komunistické mravnosti	225
D. Výchova v internátě	226
E. Příprava na povolání	229
F. Možnost vyššího vzdělání	230
G. Integrace osob s vadami sluchu	230
VII. TEORIE VYUČOVÁNÍ VE ŠKOLÁCH PRO DĚTI S VADAMI SLUCHU A ŘEČI (M. Sovák)	
A. Vyučování ve školách pro děti s vadami sluchu	233
1. Typy škol pro sluchově vadné (charakteristika, úkol, cíl)	233
2. Třídění a zařazování dětí do jednotlivých typů škol	235
3. Vývoj vyučovacích metod (St. Svačina)	235
4. Řeč mimicko-posunková a prstní abeceda	236
5. Didaktika a metodika vytváření řeči u neslyšících	250
6. Odezírání	257
7. Rozvíjení řeči po stránce obsahové, gramatické a lexikální (F. Šrom)	266
8. Výchova smyslová a pohybová	268
9. Technické pomůcky — sluchadla	269

10. Učební plány a osnovy	271
11. Metody a formy práce v mateřské škole pro děti s vadami sluchu	271
12. Stavba a zvláštnosti vyučovací hodiny ve škole pro neslyšící	274
13. Předmětové metodiky	276
14. Individuální logopedická péče na školách pro děti s vadami sluchu	280
15. Rozvíjení sluchových zbytků (reedukace sluchu)	282
B. Vyučování ve školách pro děti s vadami řeči (M. Sovák)	284
1. Typy škol pro děti s vadami řeči	284
2. Pojem alálie	284
3. Pojem afázie	286
4. Rozlišení nemluvnosti vývojové a nemluvností získané	286
5. Rozlišení nemluvnosti a poruch sluchových, popřípadě rozumových	287
6. Rozvíjení obsahové a formální stránky řeči (L. Neveklovský)	288
7. Stimulace řeči	289
8. Smyslová, pohybová, pracovní, estetická a mravní výchova	289
9. Pomůcky	290
10. Vybavení školy a internátu	290
11. Učební plán, osnovy, učebnice	291
12. Metody a formy práce v mateřské škole	292
13. Předmětové metodiky (zvláště metodika jazyka mateřského)	292
14. Individuální logopedická péče	294
15. Spolupráce školy a internátu	294
16. Přeřazování do jiných typů škol	295
C. Škola pro vadně mluvící (charakteristika, úkol, cíl)	
(A. Zahalková-Pavlová)	295
1. Vyšetřování a zařazování dětí	295
2. Spolupráce s lékaři	296
3. Spánková léčba	296
4. Učební osnovy, učební plán, učebnice	298
5. Pomůcky	299
6. Metody a formy práce v mateřské škole	299
7. Stavby vyučovací hodiny	300
8. Předmětové metodiky	302
9. Individuální logopedická péče	304
10. Spolupráce školy s internátem	305
11. Přeřazování žáků do jiných škol	306
D. Logopedická péče v ostatních speciálních školách a ve školách všeobecně vzdělávacích	306

1. Vyhledávání, vyšetřování a třídění dětí s poruchami sluchu a řeči	306
2. Ošetření	307
3. Spolupráce se školní zdravotní službou, se školami a s rodiči	308

VIII. LITERATURA DOPORUČENÁ K PROHLoubENÍ
STUDIA (M. Sovák)

A. V jazyce českém a slovenském	310
1. Z logopedie a hraničních společenských oborů	310
2. Literatura z oborů lékařských	311
B. Literatura cizojazyčná	312
Rejstřík věcný	314
Rejstřík jmenný	316